

OIKEUSMINISTERIÖN KYSELY YHDISTYSLAIN TARKISTAMISESTA

OM18/41/2006

Hyvä lausunnonantaja

Oikeusministeriön työryhmä antoi kesäkuussa mietinnön yhdistyslain tarkistamisesta (OMT 2008:3, <http://www.om.fi/Etusivu/Vireilla/Saadoshankkeet/Yhtiooikeus/1172045285650>). Työryhmä ehdotti yhdistyslakiin säännöksiä, jotka mahdollistaisivat etäosallistumisen yhdistyksen kokoukseen ja yhdistyksen päivittäisestä toiminnasta kaikissa suhteissa vastaavan toimeenpanevan johtajan valitsemisen.

Työryhmä ehdotti myös säännöksiä toiminnantarkastajasta, joka käytännössä vastaisi vanhan tilintarkastuslain mukaista maallikkotilintarkastajaa. Lisäksi työryhmä ehdotti, että tilintarkastuspakosta luovuttaisiin pienten yhdistysten osalta. Mietinnössä ja siihen liitetyissä eriävissä mielipiteissä käsitellään laajasti sääntelyvaihtoehtoja ja niiden vaikutuksia. Pyydämme, että vastaatte ainakin pääasiallisia muutosehdotuksia koskeviin kysymyksiin (monivalintakysymykset) ja tarpeen mukaan perustelette kantanne. Perusteluiden osalta voitte myös viitata tältä kyselylomakkeelta, mietinnöstä tai siihen sisältyvistä eriävistä mielipiteistä ilmeneviin perusteluihin (esim. viittaus mietinnön kohtaan, sivuun ja kappaleeseen). Pääasiallisia muutosehdotuksia koskevien kysymysten jälkeen on varattu tila pykäläehdotuskohtaiselle palautteelle.

Lausuntoaika päättyy 12. tammikuuta 2009.

Lausuntokierroksen järjestäminen tietoverkossa mahdollistaa sen, että aiempaa laajempi joukko uudistuksen vaikutusten piirissä olevista voi osallistua kuulemiseen. Lisäksi määrältään suurikin palaute voidaan käsitellä aiempaa nopeammin, kattavammin ja luotettavammin. Yhteenveto lausuntopalautteesta julkaistaan ministeriön www-sivuilla mahdollisimman pian lausuntokierroksen jälkeen. Lausuntopalautetta käytetään yhdistyslain tarkistusehdotuksen jatkovalmisteluun. Tässä vaiheessa tavoitteena on, että lakiesitys voitaisiin antaa Eduskunnan käsiteltäväksi syyskaudella 2009.

Lisätietoja: Jyrki Jauhiainen, jyrki.jauhiainen@om.fi, puhelin 09 1606 7664

Lausunto

Vastaajan tiedot

Tietoja pyydetään etäosallistumista, tilintarkastusta ja toiminnantarkastusta sekä toimeenpanevaa johtajaa koskevan sääntelytarpeen arvioimiseksi. Saatuja lausunnonantajakohtaisia tietoja ei julkisteta eikä tietoja luovuteta edelleen.

[HTM-tilintarkastajat ry:n vastaukset ja kommentit on merkitty sinisellä alla olevaan kyselyyn](#)

1) Lausunnonantajan nimi

[HTM-tilintarkastajat ry](#)

2) Valitkaa rooli jossa vastaatte: *

[Yhdistyksen edustajana](#)

Yksityishenkilönä

Muun lausunnon antavan yhteisön edustajana

Yhdistysmuotoisen lausunnonantajan taustatiedot

3) Yhdistystyyppi

[Perusyhdistys \(henkilöjäsenten muodostama\)](#)

Liitto (jäsenten enemmistö yhdistyksiä ym. oikeushenkilöitä)

Keskusjärjestö (jäsenten enemmistö liittoja)

4) Yhdistyksen toimintamuoto

Puoluepoliittinen
[Ammattiin tai elinkeinon liittyvä](#)
Sosiaali- ja terveysala
Kulttuuriala
Vapaa-aika
Urheilu- ja liikunta
Uskontoon ja maailmankatsomukseen liittyvä
Maanpuolustukseen, kansainvälisiin suhteisiin ja kehitysyhteistyöhön liittyvä

5) Yhdistyksen sijainti

Maakunnallinen
[Valtakunnallinen](#)

6) Missä maakunnissa/alueilla yhdistyksellänne on toimintaa?

Voitte valita useamman kuin yhden vaihtoehdon.

[Ahvenanmaa](#)
[Etelä-Karjala](#)
[Etelä-Pohjanmaa](#)
[Etelä-Savo](#)
[Itä-Uusimaa](#)
[Kainuu](#)
[Kanta-Häme](#)
[Keski-Pohjanmaa](#)
[Keski-Suomi](#)
[Kymenlaakso](#)
[Lappi](#)
[Pirkanmaa](#)
[Pohjanmaa](#)
[Pohjois-Karjala](#)
[Pohjois-Pohjanmaa](#)
[Pohjois-Savo](#)
[Päijät-Häme](#)
[Pääkaupunkiseutu \(Espoo, Helsinki, Kauniainen, Vantaa\)](#)
[Satakunta](#)
[Uusimaa \(muu kuin pääkaupunkiseutu\)](#)
[Varsinais-Suomi](#)

7) Jäsenmäärä (ml. jäsenyhdistysten jäsenet)

1-20
21-50
51-100
101-500
[501-1000](#)
1001-

Yhdistyksen toiminnan laajuus

8) Tilikauden menot yhteensä (tilikausi 2007)

0 - 50 000 euroa
50 001 - 200 000 euroa
[200 001 - 3 400 000 euroa](#)
3400 001 -

9) Taseen loppusumma (tilikausi 2007)

0 - 100 000 euroa
100 001 - 1 700 000 euroa
1 700 001 -

Yhdistyksen henkilökunta

10) Työsuhteessa oleva henkilökunta keskimäärin (tilikausi 2007)

0
1-3
4-25
26-

Tilintarkastus

11) Yhdistyksellä on:

(voitte valita yhden tai molemmat vaihtoehdot)

KHT- tai HTM-tilintarkastaja
Muu tilintarkastaja

Avustukset

12) Saako yhdistys avustuksia julkisista varoista (valtio, kunta, RAY, Veikkaus, ym.) *

Kyllä
Ei

Kyselyyn vastaavan yksityishenkilön taustatiedot

13) Oletteko yhdistyksen jäsen?

kyllä
ei

14) Jos olette yhden tai useamman yhdistyksen jäsen, mitkä ovat yhdistyksen/sten toimialaluokat?

Puoluepoliittinen
Ammattiin tai elinkeinoon liittyvä
Sosiaali- ja terveysala
Kulttuuriala
Vapaa-aika
Urheilu- ja liikunta
Uskontoon ja maailmankatsomukseen liittyvä
Maanpuolustukseen, kansainvälisiin suhteisiin ja kehitysyhteistyöhön liittyvä

15) Vastaajan ikä

alle 20-vuotias
21-25
26-30
31-35
36-40
41-45
46-50

51-55
56-60
61-65
66-70
yli 70-vuotias

16) Vastaajan sukupuoli

Nainen
Mies

17) Vastaajan kotimaakunta *

Ahvenanmaa
Etelä-Karjala
Etelä-Pohjanmaa
Etelä-Savo
Itä-Uusimaa
Kainuu
Kanta-Häme
Keski-Pohjanmaa
Keski-Suomi
Kymenlaakso
Lappi
Pirkanmaa
Pohjanmaa
Pohjois-Karjala
Pohjois-Pohjanmaa
Pohjois-Savo
Päijät-Häme
Pääkaupunkiseutu (Espoo, Helsinki, Vantaa, Kauniainen)
Satakunta
Uusimaa (muu kuin pääkaupunkiseutu)
Varsinais-Suomi

Muun lausunnon antavan yhteisön taustatiedot

18) Vastaajan asema

Viranomainen
Yhdistyksille avustuksia tai muita etuuksia antava taho
Yhdistyksille palveluita tarjoava yritys tai yhteistyökumppani tai yritysten/yhteistyökumppaneiden etujärjestö

Pääasialliset ehdotukset

Yleistä muutostarpeesta

19) Ei ole havaittu tarvetta yhdistyslain kokonaisuudistukseen eikä yhdistyksen jäsenten päätöksentekoa ja yhdistyksen hallintoa koskevaan laajaan uudistukseen.

kannatan
hyväksyn
ei kantaa
ongelmallinen
vastustan

20) perustelut

- **osittain esitykset jopa voimakkaan uudistushenkisiä**
- **ovatko realistisia?**
- **edistyksellisiä tavoitteita?**

21) muu ehdotus ja sen perustelut

-

Työryhmä ehdotti, että myöhemmin selvitetään erikseen muutostarve, joka koskee:

- a) yhdistyksen rekisteröintikieltä
- b) puolueen jäsenyhdistyksen hallituksen jäsenen asuinpaikkavaatimusta
- c) yhdistysten sulautumista

22) Kohta a) myöhemmin selvitetään erikseen muutostarve, joka koskee yhdistyksen rekisteröintikieltä.

kannatan
hyväksyn
ei kantaa
ongelmallinen
vastustan

23) Kohta b) myöhemmin selvitetään erikseen muutostarve, joka koskee puolueen jäsenyhdistyksen hallituksen jäsenen asuinpaikkavaatimusta.

kannatan
hyväksyn
ei kantaa
ongelmallinen
vastustan

24) Kohta c) myöhemmin selvitetään erikseen muutostarve, joka koskee yhdistysten sulautumista.

kannatan
hyväksyn
ei kantaa
ongelmallinen
vastustan

25) Kysymysten 22, 23 ja 24 vastausten perustelut

- **tässä vaiheessa perusrakenne on tärkeä**
- **yksityiskohtia on myöhemmin mahdollista hioa**

26) muu ehdotus ja sen perustelut

-

Yhdistyksen kokoukseen osallistuminen tietoliikenneyhteyden ym. avulla (etäosallistuminen)

Etäosallistumisen kehittämisen yleiset periaatteet

Yhdistyslakia on ehdotettu muutettavaksi siten, että yhdistyksen kokoukseen voisi osallistua myös tietoliikenneyhteyden tai teknisen apuvälineen avulla, jos yhdistyksen säännöissä niin määrätään. Edellytyksenä olisi, että osallistumisoikeus ja ääntenlaskennan oikeellisuus voidaan varmistaa perinteiseen kokoukseen verrattavalla tavalla.

27) Etäosallistumismahdollisuuksien laajentaminen ja helpottaminen on oikean suuntaista kehitystä.

kannatan
hyväksyn
ei kantaa
ongelmallinen
vastustan

28) Perustelut

- **perusperiaatteena on että kokous on kokous**
- **ei kuitenkaan haluta olla kehityksen esteenä**
- **tietoturvaan ja järjestelmän toimivuuteen on tärkeää kiinnittää huomiota**

29) Muu ehdotus ja sen perustelut

-

30) Yhdistyksemme/järjestömme on kiinnostunut etäosallistumisen järjestämisestä/selvittämisestä lähivuosina.

Ei kiinnostunut/ei tarpeen 1 2 **3** 4 5 Hyvin kiinnostunut
(viisi tasoa)

31) Perustelut

- **kokousta ohjaavien mielipidetiedustelujen / kyselyjen tekeminen on mahdollista**

Etäosallistuminen perustuu yhdistyksen sääntöihin

32) Etäosallistumismahdollisuus voisi olla vain, jos siitä määrätään yhdistyksen säännöissä. Jäsenellä ei siten olisi suoraan lain perusteella etäosallistumisoikeutta.

kannatan
hyväksyn
ei kantaa
ongelmallinen
vastustan

33) Perustelut

- **yhdistykselle olisi kohtuutonta, että yksittäinen jäsen voi vaatia etäosallistumista**

34) Muu ehdotus ja sen perustelut

-

Etäosallistuminen olisi yleensä vain vaihtoehtoinen muoto osallistua fyysiseen kokoukseen

35) Etäosallistuminen olisi tärkeimpien yhdistyksen kokoukselle kuuluvien asioiden osalta vain vaihtoehtoinen kokoukseen osallistumismuoto perinteisen kokousosallistumisen rinnalla.

Asioissa, jotka lain mukaan on päätettävä kokouksessa, olisi siten edelleen aina pidettävä myös perinteinen kokous (mm. henkilövalinnat, tilinpäätösasiat, sääntöjen tai äänestys- ja vaalijärjestyksen muutos, yhdistyksen purkaminen).

kannatan
hyväksyn
ei kantaa
ongelmallinen
vastustan

36) Perustelut

- **Muut kuin lakisääteisesti kokouksessa käsiteltävät asiat edellyttävät yleensä enemmän esittelyjä jonka jälkeen on perinteisessä kokouksessa helpompaa käydä keskusteluja aiheeseen liittyen. Etänä nämä keskustelut saattaisi olla hankalat toteuttaa, varsinkin jos kokouksessa on laaja osallistujajoukko. Etänä järjestetty kokous saattaisi siis hankaloittaa kansalaisvaikuttamista.**
- **yhdistyksen tarkoitusperät realisoituvat paremmin perinteisessä kokouksessa**
- **perinteisen kokouksen päätökset heijastavat parhaiten jäsenten kantaa.**
- **perinteisestä kokouksesta saadaan enemmän eri mielipiteitä kokouspöytäkirjaan, koska perinteisessä kokouksessa käydään enemmän keskusteluja**
- **perinteisessä kokouksessa kaikki ymmärtävät todennäköisemmin asiat samalla tavalla**
- **välitön vaikuttaminen on suurempaa perinteisessä kokouksessa**
- **tietoteknisten järjestelmien ja kokousjärjestelyjen tulee olla sillä tasolla, että on mahdollista varmistaa, että kaikki kokoukseen osallistuvat todellakin ovat oikeutettuja osallistumaan kokoukseen.**
- **Kannatamme myös etäosallistumista, mutta sen ongelmana saattaa olla suuri osallistujamäärä, jolla on toisistaan poikkeavat mielipiteet. Niiden hallinta ja kaikkien tasapuolinen kohtelu sekä huomioon ottaminen saattaa olla ongelmallista.**
- **Etäosallistumisen etuna on ympäristöystävällisyys, mahdollisuus suurempaan osallistujamäärään matkakulujen ja matka-ajan jäädessä pois.**

37) Muu ehdotus ja sen perustelut

-

38) Muista kuin kyselyn 35) kohdassa tarkoitetuista asioista yhdistyksen jäsenet voisivat päättää ilman kokousta erillisissä äänestystilaisuuksissa, postitse tai teknisen apuvälineen avulla, jos säännöissä niin määrätään.

Ehdotus poikkeaa voimassa olevasta laista vain siten, että osallistumuotona voisi olla myös tekninen apuväline.

kannatan
hyväksyn
ei kantaa
ongelmallinen
vastustan

39) Perustelut

- **päätöksenteon tulee prosessina olla selkeä**
- **prosessien hajottaminen vähentää demokratiaa**
- **pitää olla selkeät ja yksiselitteiset tavat miten päätöksiä tehdään, ei useita erilaisia tapoja tehdä päätöksiä eri asioista päätettäessä**

40) Muu ehdotus ja sen perustelut

-

Etäosallistuminen fyysisen kokouksen aikana, ennakoöänet ja kokouksen jälkeen annetut äänet

Kokousosallistumisen osalta työryhmässä oli eri mielipiteitä siitä, onko kokousosallistumiseksi laissa tarkoitettussa mielessä hyväksyttävä:

a) Vain fyysisen kokouksen aikana tapahtuva osallistuminen tietoliikenneyhteydellä tai muulla teknisellä apuvälineellä (ns. on-line osallistuminen).

Tätä vaihtoehtoa kannattaneet korostavat yhtäältä aidon keskustelevan kokoustilanteen tärkeätä merkitystä ja perinnettä yhdistystoiminnankannalta. Ennakoäänestyksen tai sitä vastaavien osallistumismuotojen hyväksyminen kokousohallitukseksi on omiaan viemään merkitystä yhdistyksen 23 §:n säännöksiltä, joiden mukaan tietyistä tärkeimmistä asioista voidaan päättää vain yhdistyksen kokouksessa. Tätä kantaa edustavat ovat samoin olleet huolestuneita ajallisesti kokoustilanteen ulkopuolella tapahtuvan äänestämisen ja vaalimenettelyn epäselvyyksistä, joita syntyy esimerkiksi ehdokasasettelun ja päätösehdotusten muuttuessa kokouksessa sen jälkeen, kun ennakoäänne on jo annettu. Tämä kanta tuli voimakkaasti esiin myös seurantaryhmässä, jossa muun muassa suurimmat valtakunnalliset järjestöt ovat olleet edustettuina, sekä kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunnassa (KANE).

b) Myös ajallisesti fyysisen kokouksen ulkopuolella tapahtuva osallistuminen, kuten äänen antaminen ennakkoon tai jälkikäteen perinteisen postin tai teknisen apuvälineen avulla (ns. off-line osallistuminen).

Tätä kantaa puoltavat katsovat, että esimerkiksi ennakoäänne antaminen voi tietyissä yhdistyksissä soveltua hyvin eräisiin päätöksiin, kuten henkilövalintoihin, ja että sääntelyn tulisi olla salliva niin, että kukin yhdistys voisi ottaa huomioon, että erilaisten etäosallistumismuotojen tarjoaminen on joka tapauksessa riippuvaista yhdistyksen säännöistä, joissa voidaan myös määrätä tarkemmin noudatettavasta menettelystä – harkita itselleen parhaiten sopivat päätöksentekomuodot. Kyseistä mallia kannattavat katsovat myös, että tällainen salliva sääntely auttaisi erityisesti pieniä yhdistyksiä, joissa myös jäsenten päätöksenteko käytännössä jo nyt tapahtunee paljolti esimerkiksi sähköpostikirjeenvaihdon muodossa. Edelleen mallin kannattajat ovat kiinnittäneet huomiota siihen, ettei tiedossa ole, että osakeyhtiöissä tai osuuskunnissa – joissa tämäntapainen osallistumistapa on lain mukaan mahdollinen – kyseistä mahdollisuutta olisi otettu käyttöön sellaisella tavalla, joka olisi johtanut käytännön vaikeuksiin. Rajanveto off-line ja on-line osallistumisen välillä on häilyvä, koska kokous, johon käytännössä osallistutaan vain teknisen välineen avulla, voi kestää päiviä tai viikkoja kunkin asian kohdan osalta ennalta sovitun käsittelyaikataulun mukaisesti. Jos äänen antaminen ennakkoon tai jälkikäteen sallitaan, etäosallistuminen voitaisiin toteuttaa helpommin pelkän sähköpostin avulla. Jos sallitaan vain etäosallistuminen fyysisen kokouksen aikana, etäosallistujien pitäisi käytännössä voida seurata fyysisen kokouksen kulkua tosiaikaisesti, mihin tarvittaisiin tosiaikainen yhteys kokouspaikalle (esim. ääni- ja kuvayhteys tai keskustelufoorumi internetissä). Ehdotuksen mukaan yhdistyksen säännöissä voitaisiin rajoittaa etäosallistuminen vain fyysisen kokouksen aikana tapahtuvaan osallistumiseen. Säännöissä voitaisiin määrätä tarkemmin myös siitä, millä tavoin kokouspaikan ulkopuolella olevan jäsenen voitava osallistua kokoukseen (mm. voiko seurata kokouksen kulkua esim. videoyhteyden avulla, onko ehdotusten teko- ja muu esiintymismahdollisuus ja voiko äänestää).

LAINSÄÄDÄNTÖEHDOTUS ON VAIHTOEHDON b) MUKAINEN.

Seuraavissa kahdessa kysymyksessä kysytään kantaanne yllä esitellyihin vaihtoehtoihin a) ja b). Onko kokousohallitukseksi laissa tarkoitettussa mielessä hyväksyttävä:

41) vaihtoehto a) Vain fyysisen kokouksen aikana tapahtuva osallistuminen tietoliikenneyhteydellä tai muulla teknisellä apuvälineellä (ns. on-line osallistuminen).

kannatan
hyväksyn
ei kantaa
ongelmallinen
vastustan

42) Perustelut

- **varsinkin jos olisi mahdollista perinteinen kokous ja siihen jälkiäänä etänä kokouksen jälkeen. Jos perinteisessä kokouksessa jäädään rajatilanteeseen ja osallistuneiden kannat ovat jo tiedossa. Tällaisessa tilanteessa voi etä-äänien jälkikäteinen antaminen muodostaa päätöstilanteesta sietämättömän.**

43) vaihtoehto b) Myös ajallisesti fyysisen kokouksen ulkopuolella tapahtuva osallistuminen, kuten äänen antaminen ennakkoon tai jälkikäteen perinteisen postin tai teknisen apuvälineen avulla (ns. off-line osallistuminen).

kannatan
hyväksyn
ei kantaa
ongelmallinen

vastustan

44) Perustelut

- varsinkin jos olisi mahdollista perinteinen kokous ja siihen jälkiääniä etänä kokouksen jälkeen. Jos perinteisessä kokouksessa jäädyään rajatilanteeseen ja osallistuneiden kannat ovat jo tiedossa. Tällaisessa tilanteessa voi etä-äänien jälkikäteinen antaminen muodostaa päätöstilanteesta sietämättömän.
- yhdistyksen perustarkoitukset tulee käsityksemme mukaan parhaiten esiin perinteisessä kokouksessa

45) Muu ehdotus ja sen perustelut

-

46) Yhdistyksemme/järjestömme on kiinnostunut kokouksen aikana tapahtuvan etäosallistumisen järjestämisestä/selvittämisestä lähivuosina.

ei kiinnostunut 1 2 3 4 5 hyvin kiinnostunut (viisi vaihtoehtoa)

47) Perustelut

- pidämme fyysistä kokousta tärkeänä

48) Yhdistyksemme/järjestömme on kiinnostunut ennen tai jälkeen fyysisen kokouksen tapahtuvan etäosallistumisen järjestämisestä/selvittämisestä lähivuosina.

ei kiinnostunut 1 2 3 4 5 hyvin kiinnostunut (viisi vaihtoehtoa)

49) Perustelut

- pidämme fyysistä kokousta tärkeänä

Yhdistyksen hallituksen harkintavalta etäosallistumismahdollisuuden tarjoamisen suhteen

Työryhmässä oli eri mielipiteitä myös siitä, missä määrin säännöissä voidaan antaa yhdistyksen hallitukselle harkintavaltaa sen suhteen, tarjotaanko jäsenille etäosallistumismahdollisuutta kokoukseen vai ei. Osaltaan kannatusta on saanut malli, jossa

a) etäosallistumismahdollisuuden tarjoaminen olisi säännöissä mahdollista jättää myös hallituksen harkintaan.

b) hallituksen harkintavaltaa pitäisi rajoittaa lain pakottavalla tai tahdonvaltaisella säännöksellä.

LAINSÄÄDÄNTÖEHDOTUS ON VAIHTOEHDON a) MUKAINEN.

Seuraavissa kahdessa kysymyksessä kysytään kantaanne yllä esitellyihin vaihtoehtoihin a) ja b).

50) Vaihtoehto a) etäosallistumismahdollisuuden tarjoaminen olisi säännöissä mahdollista jättää myös hallituksen harkintaan.

kannatan
hyväksyn
ei kantaa
ongelmallinen
vastustan

51) Perustelut

- hallitus tietää yhdistyksen resurssit (toimivuuden ja riittävyyden)

- **sekä osaavat arvioida etäosallistumismahdollisuuden vaatimia taloudellisia panostuksia kunkin yhdistyksen osalta kussakin eri tilanteessa**

52) Vaihtoehto b) hallituksen harkintavaltaa pitäisi rajoittaa lain pakottavalla tai tahdonvaltaisella säännöksellä.

kannatan
hyväksyn
ei kantaa
ongelmallinen
vastustan

53) Perustelut

- **hallitus tietää yhdistyksen resurssit (toimivuuden ja riittävyyden)**
- **sekä osaavat arvioida etäosallistumismahdollisuuden vaatimia taloudellisia panostuksia kunkin yhdistyksen osalta kussakin eri tilanteessa**

54) Muu ehdotus ja sen perustelut

-

Yhdistyksen jäsenten yksimielinen kokous ilman muodollista kokousta

Työryhmässä mielipiteet jakoutuivat sen suhteen, onko lakiin perusteltua ottaa säännös kokousmuodollisuudet sivuuttavasta jäsenten yksimielisestä päätöksenteosta. Yhtäältä katsottiin, että nimenomainen säännös selkiyttäisi päätöksentekoa pienissä yhdistyksissä, jossa tällaista päätöksentekoa nytkin esiintyy. Vastaava nimenomainen säännös on myös osakeyhtiölaissa ja osuuskuntalaissa. Toisaalta katsottiin, että asian nimenomainen sääntelemisen laissa kuormittaa yhdistyslakia tarpeettomasti ja antaa aiheuttomasti ylläkkeen pyrkiä tällaiseen varsinaiseen kokouksen ulkopuolella tapahtuvaan päätöksentekoon, johon voi liittyä myös ongelmia. Lainsäädäntöehdotus on ensin mainitunkannan mukainen.

55) Yhdistyslaissa on tarkoituksenmukaista säätää nimenomaisesti jäsenten yksimielisestä päätöksestä ilman muodollista kokousta.

kannatan
hyväksyn
ei kantaa
ongelmallinen
vastustan

56) Perustelut

- **yhdistyksen tarkoitus ja merkitys on hyvä käydä läpi kokouksessa. Ja tulee varmasti parhaiten esiin perinteisessä kokouksessa.**

Etäosallistuminen mahdolliseksi myös valtuutettujen kokouksessa

57) Yhdistyslain mukaan yhdistyksen kokouksesta säädetty koskee lähtökohtaisesti soveltuvin osin myös valtuutettujen kokousta.

Lakiehdotuksen mukaan tästä pääsäännöstä ei ole syytä poiketa uusien etäosallistumista koskevien säännösten kohdalla, vaan säännökset on – työryhmässä esitetyin varauksin - perusteltua ulottaa myös valtuutettujen päätöksentekoon. Uudet mahdollisuudet voivat helpottaa esimerkiksi päätöksentekoa suurissa valtakunnallisissa järjestöissä, joissa valtuutetut ovat eri puolilla maata.

kannatan
hyväksyn
ei kantaa
ongelmallinen

vastustan

58) Perustelut

- **valtuutettujen kokouksen kanssa voi toimia samalla tavalla kuin yhdistyksen kokousten kanssa. Selkeää ja yksiselitteistä.**

Liittoäänestykseen voisi osallistua myös teknisen apuvälineen avulla

59) Lakiehdotuksen mukaan liittomuotoisen yhdistyksen säännöissä voitaisiin määrätä teknisen apuvälineen käyttämisestä.

Apuvälineen käyttämisestä liittoäänestyksessä voitaisiin määrätä myös niissä tilanteissa, joissa nykyään voidaan määrätä jäsenäänestyksestä erillisissä äänestystilaisuuksissa tai postitse.

kannatan
hyväksyn
ei kantaa
ongelmallinen
vastustan

60) Perustelut

-

Muu etäosallistumista koskeva palaute

61) Muu etäosallistumiseen liittyvä ehdotus/kommentti

-

Yhdistyksen taloushallinnon järjestäminen ja yhdistyksen tarkastus Selvennetään hallituksen velvollisuutta huolehtia kirjanpidon ja varainhoidon järjestämisestä

62) Yhdistyslaissa ei ole ollut nimenomaista mainintaa yhdistyksen hallituksen velvollisuudesta huolehtia siitä, että kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on asianmukaisesti järjestetty, kuten muun muassa osakeyhtiölaissa.

Lakiehdotuksessa on otettu tätä koskeva lainsäädäntöehdotus. Jos yhdistyksessä olisi tämän kyselyn 101) kohdassa tarkoitettu toimeenpaneva johtaja, tämä vastaisi päivittäiseen toimintaan liittyvästä taloushallinnosta, kuten kirjanpidon laillisuudesta ja varainhoidosta.

kannatan
hyväksyn
ei kantaa
ongelmallinen
vastustan

63) Perustelut

- **lainsäädännön täsmentäminen vie kehitystä eteenpäin**
- **kehitystä oikeaan suuntaan**

64) Muu ehdotus ja sen perustelut

-

Tilintarkastuspakosta luovutaan pienten yhdistysten osalta

65) Ehdotuksen mukaan tilintarkastuspakosta luovutaan pienten yhdistysten osalta.

(Enintään yksi seuraavista edellytyksistä täyttyy: taseen loppusumma yli 100 000 euroa, liikevaihto tai vastaava tuotto yli 200 000 euroa, palveluksessa keskimäärin yli kolme henkilöä).

kannatan
hyväksyn
ei kantaa
ongelmallinen
vastustan

66) Perustelut

- mainitut edellytykset eivät välttämättä mittaa tarpeellisuutta
- esim. jos yhdistyksellä on lainaa / saa avustusta tms. tilintarkastus on tarpeellinen
- isännättömän rahan valvonta tulisi turvata
- mahdolliset virheellisyydet kirjanpidossa ja väärinkäytökset tulisi saada esiin, miten onnistuu ilman tilintarkastusta?
- miten turvataan rahoittajan / tukien antajan asema?
- tilintarkastusta korvaavaa toimijaa ei tule kutsua toiminnantarkastajaksi. Ero tilintarkastajan ja toiminnantarkastajan välillä ei tällöin tule selkeästi esiin.

67) Muu ehdotus ja sen perustelut

-

68) Jos tilintarkastuspakkoa rajoitetaan edellä kaavailusti, valitsetteko kuitenkin KHT- tai HTM-tilintarkastajan toiminnantarkastajan rinnalle?

Kyllä
Mahdollisesti
Ei

69) Perustelut

- valitsemme HTM/KHT-tilintarkastajan
- toiminnantarkastajaa ei valita
- toiminnantarkastajan valinta ei ole tarkoituksenmukaista

70) Yhdistyksemme on kiinnostunut tilintarkastusvelvollisuudesta luopumisesta lähivuosina.

Kyllä
Mahdollisesti
Ei

71) Perustelut

- tilintarkastajan käyttöä pidetään tärkeänä
- HTM/KHT -tilintarkastajan käyttö yhdistyksessämme nykykäytännön mukaan tulee jatkumaan

Uusi toiminnantarkastus korvaa maallikkotilintarkastuksen

72) Ehdotuksen mukaan muiden kuin KHT- ja HTM-tilintarkastajien suorittaman tilintarkastuksen eli niin sanotun maallikkotilintarkastuksen tilalle luotaisiin yhdistyslaissa uusi tarkastuksen muoto, toiminnantarkastus.

Toiminnantarkastus korvautuu nykyisen maallikkotilintarkastuskäytännön ja se mahdollistaisi pääosin nykyisen kaltaisen tarkastuskäytännön jatkamisen.

kannatan
hyväksyn
ei kantaa
ongelmallinen
vastustan

73) Perustelut

- **Nykyisen tilintarkastuslain eduskuntakäsittelyn aikaan esille tuotu kielteinen vaikutus vapaaseen kansalaistoimintaan ei perustunut tosiasioihin. Pienen yhdistyksen tarkastus sinänsä ei ole kovin tavoiteltu tehtävä, eikä myöskään taloudellisesti merkittävä asia. Velvoitteen tilintarkastukseen asettaa useimmiten julkinen valta, kunta tai muu, myöntäessään avustusta ko. yhdistykselle. On tärkeää huomata, että tämä seikka ei poistu yhdistyslain muutoksella eikä sitä aiheuta nykyinen tilintarkastuslaki.**
- **Toiminnan tarkastajan kelpoisuusvaatimukset sekä tehtävät ovat suurelta osin tilintarkastuslakiin perustuvia. Kuitenkaan mitään valvontaa asialle ei ole tulossa. Lakiehdotuksen 38 a § säätämällä kierrätetään tilintarkastuslain tilintarkastusta koskevia säännöksiä maallikkotilintarkastajille varsin kyseenalaisella tavalla.**
- **Esitämme, että ehdotuksen 38 a § jätetään kokonaan pois ja lain 8 §:n sääntöjä koskevaan kohtaan ja/tai 23 §:n yhdistyksen kokousta koskevaan kohtaan tulee mahdollisuus yhdistyksen kokoukselle valita yhdistyksen toimintaa tarkastamaan henkilö ja tälle varahenkilö. Tämänkaltaisen mahdollisuus on mielestämme aivan riittävä**
- **viime vuonna voimaan astuneessa uudessa tilintarkastuslaissa maallikkotilintarkastuksesta on luovuttu. Nyt sitä ollaan tuomassa jälleen takaisin.**
- **tilintarkastusta korvaavaa "toiminnantarkastajajärjestelmää" ei tule säätää lakisääteiseksi. Mikäli säädetään lakisääteisesti tulee määrittää selkeästi myös tämän toimijan vastuu**

74) Työryhmässä oli edustettuna myös eriävä näkemys, jonka mukaan uutta tarkastusjärjestelmää ei tarvita. Riittää, että tilintarkastuksesta luopuneen pienen yhdistyksen kokouksessa enemmistö voi päättää erillisen tarkastuksen toimittamisesta.

Erillinen tarkastus voi esimerkiksi olla tositetarkastus. Erillistä tarkastusta voi edellyttää myös esimerkiksi avustuksenantaja, joka voi määritellä myös tarvittavan tarkastuksen sisällön.

kannatan
hyväksyn
ei kantaa
ongelmallinen
vastustan

75) Perustelut

- **mikäli vuosikokous niin toivoo suoritetaan tilintarkastus. Erillistä tarkastusta ei ole tarpeen suorittaa.**
- **mikäli toivotaan muuta tarkastusta niin se voisi olla sisäinen tarkastus**

Velvollisuus toiminnantarkastajan valitsemiseen

Työryhmässä mielipiteet jakautuivat sen osalta, voitaisiinko velvollisuus toiminnantarkastajan valitsemiseen haluttaessa sulkea pois yhdistyksen säännöissä.

a) Osa työryhmästä katsoi, että jos pienempi yhdistys ei ole tilintarkastusvelvollinen lain mukaan, säännöissä on voitava luopua myös toiminnantarkastuksesta.

Tähän kantaan liittyen määrävähemmistöllä tulisi olla oikeus vaatia toiminnantarkastusta meneillään olevan tilikauden osalta, jos toiminnantarkastajaa ei muuten sääntöjen vuoksi valittaisi.

b) Osa työryhmästä katsoi, että yhdistyksessä on aina oltava toiminnantarkastaja, jos yhdistyksessä ei ole tilintarkastajaa.

Kantaa on perusteltu ennen kaikkea sääntelyn selkeydellä ja turhien riitaisuuksien välttämiseksi. Tämä kanta on tullut sangen voimakkaasti esiin myös seurantaryhmässä, jossa muun muassa suurimmat valtakunnalliset järjestöt ovat olleet edustettuina.

Avustusta saavien yhdistysten osalta on huomattava, että avustuksenantaja voi lisäksi asettaa avustuksen saamiselle ehtoja, kuten toiminnantarkastuksen tai varsinaisen tilintarkastuksen suorittamisen. Lisäksi avustuslainsäädännössä voi olla tarkastusvelvollisuutta koskevia erityissäännöksiä, joita voi olla tarpeen tarkistaa jatkovalmistelussa (esimerkiksi raha-automaattivastuksista annetun lain 18 §).

LAINSÄÄDÄNTÖEHDOTUS ON VAIHTOEHDON a) MUKAINEN.

Seuraavissa kahdessa kysymyksessä kysytään kantaanne yllä esiteltyihin vaihtoehtoihin a) ja b).

76) Vaihtoehto a) Jos pienempi yhdistys ei ole tilintarkastusvelvollinen lain mukaan, säännöissä on voitava luopua myös toiminnantarkastuksesta.

kannatan
hyväksyn
ei kantaa
ongelmallinen
vastustan

77) Perustelut

- **kannatamme TTL:n mukaista tarkastusta**
- **netissä tulisi olla helposti kaikkien saatavilla mallisäännöt eri vaihtoehdoille**

78) Vaihtoehto b) Yhdistyksessä on aina oltava toiminnantarkastaja, jos yhdistyksessä ei ole tilintarkastajaa.

kannatan
hyväksyn
ei kantaa
ongelmallinen
vastustan

79) Perustelut

- **kannatamme TTL:n mukaista tarkastusta**
- **netissä tulisi olla helposti kaikkien saatavilla mallisäännöt eri vaihtoehdoille**

80) Muu ehdotus ja sen perustelut

-

81) Jos kannatatte yllä 76) kohdassa esitettyä vaihtoehtoa a), oletteko kiinnostunut toiminnantarkastuksesta luopumisesta lähivuosina?

Kyllä
Mahdollisesti
Ei

82) Perustelut

- **kannatamme TTL:n mukaista tarkastusta**

Toiminnantarkastus olisi yleisluontoisempaa kuin tilintarkastus

Ehdotuksen mukaan toiminnantarkastuksen sääntely olisi yleisluontoisempaa kuin nykyisin maallikkotilintarkastukseen sovellettava kumotun tilintarkastuslain sääntely. Tämä olisi sopusoinnussa sen kanssa, että myös yhdistyksen hallinto on yhdistyslaissa verraten yleisluontoisesti säännelty. Toiminnantarkastajan tehtävänä olisi tarkastaa yhdistyksen kirjanpito, tilinpäätös ja hallinto, eli tarkastuksen kohde olisi sinänsä sama kuin tilintarkastajalla. Tarkastus olisi myös tilintarkastuksen tapaan laillisuuden tarkastusta eikä toiminnan tarkoituksenmukaisuuden tarkastusta. Tarkastuksen tavoitteena olisi selvittää, että tilinpäätös on laadittu kirjanpitolaisten sekä tilinpäätöksen laatimista koskevien muiden säännösten ja määräysten mukaisesti ja että tilinpäätös antaa kirjanpitolaisten tarkoitetulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot yhdistyksen toiminnan tuloksesta ja

taloudellisesta asemasta. Hallinnon tarkastuksessa selvitetäisiin hallituksen jäsenten ja mahdollisen toimeenpanevan johtajan toiminnan lainmukaisuutta yhdistyslain säännösten perusteella. Tarkastuksen sisällölle sen enempää kuin toiminnantarkastajan kelpoisuudellekaan ei kuitenkaan asetettaisi yhtä pitkälle meneviä vaatimuksia kuin tilintarkastuksesta ja tilintarkastajasta säädetään. Tarkastuksen mittapuuna ei esimerkiksi olisi tilintarkastuslain mukainen hyvä tilintarkastustapa, vaan ehdotettavan yleissäännöksen mukaan toiminnantarkastus olisi suoritettava yhdistyksen toiminnan edellyttämässä laajuudessa. Kulloinkin edellytettävän tarkastuksen laajuus ja sisältö määräytyisivät siten tapauskohtaisesti sen mukaan, millainen ja kuinka suuri yhdistys on kyseessä. Toiminnantarkastajan olisi annettava tarkastuksestaan kirjallinen lausunto tilinpäätöksestä päättävälle yhdistyksen tai valtuutettujen kokoukselle. Tarkastus- ja lausuntokäytäntö muotoutuisi tulevaisuudessa. Yhdistyksen säännöissä ja yhdistyksen kokouksen päätöksellä voitaisiin tarvittaessa määrittää tarkemmin tarkastusta. Myös yhdistysten ja niille avustuksia myöntävien tahojen olisi mahdollista esimerkiksi laatia tätä koskevia suosituksia ja ohjeita. Toiminnantarkastajan olisi oltava riippumaton tarkastusta suorittaessaan. Toiminnantarkastajan vahingonkorvausvastuu määräytyisi samanlaisten perusteiden mukaan kuin esimerkiksi yhdistyksen hallituksen jäsenen ja tilintarkastajan vastuu. Työryhmässä on edustettuna myös eriävä käsitys, jonka mukaan voi olla vaikea löytää päteviä toiminnantarkastajia, koska toiminnantarkastaja on lain mukaan vahingonkorvausvastuussa tehtävästä, jonka sisältö ja laajuus eivät ole selkeästi määriteltäviä.

83) Kannatatteko työryhmän ehdotusta toiminnan tarkastuksen sisällöstä ja toiminnantarkastajan kelpoisuusvaatimuksista?

kannatan
hyväksyn
ei kantaa
ongelmallinen
vastustan

84) Perustelut

- **työryhmän ehdotuksessa sekoitetaan tilintarkastajan ja toiminnantarkastajan ero. Tästä tulee aiheutumaan ongelmia.**

85) Muu ehdotus ja sen perustelut

-

Toiminnantarkastuksen riittävyys avustuksen antajien tarpeisiin

86) Tarkoitus on, että toiminnantarkastus vastaa käytännössä ainakin nykyistä pienten yhdistysten maallikkotilintarkastusta.

Varsinkin pienten yhdistysten kannalta on olennaista, että avustuksia antavat tahot yleensä hyväksyvät toiminnantarkastajan lakisääteisen lausunnon niissä tilanteissa, joissa nykyisin riittää maallikkotilintarkastajan tilintarkastuskertomus.

kannatan
hyväksyn
ei kantaa
ongelmallinen
vastustan

87) Perustelut

- **tilintarkastajalla ja toiminnantarkastajalla on suuri ero**
- **avustuksia antavien tahojen tulee jatkossa vaatia tilintarkastusta**

Toiminnantarkastusta koskevan sääntelyn laajuus ja yksityiskohtaisuus

Toiminnantarkastuksen yksityiskohtien osalta työryhmässä oli eri mielipiteitä tarvittavan sääntelyn laajuudesta. Onko lakiin tarpeen ottaa säännöksiä esimerkiksi oikeussuojakeinoista sen varalle, että lain tai sääntöjen

edellyttämää toiminnantarkastajaa ei valita, toiminnantarkastajan yleisestä kelpoisuudesta ja esteellisyydestä, läsnäolosta yhdistyksen kokouksessa ja salassapitovelvollisuudesta.

a) Osa työryhmästä piti näitä seikkoja koskevaa sääntelyä olennaisena muun muassa toiminnantarkastuksen uskottavuuden vuoksi ja että jatkossakin näiden kysymysten osalta voidaan esimerkiksi viitata tilintarkastuslakiin.

Tämä merkitsee osaltaan nykyisen oikeustilan jatkumista, koska nykyisin maallikkotilintarkastukseen sovelletaan kaikilta osin kumotun tilintarkastuslain yksityiskohtaisia säännöksiä.

**b) Osa työryhmästä katsoi kuitenkin, ettei tällaisille säännöksille ole tarvetta.
LAINSÄÄDÄNTÖEHDOTUS ON VAIHTOEHDON a) MUKAINEN.**

Seuraavissa kahdessa kysymyksessä kysytään kantaanne yllä esitelyihin vaihtoehtoihin a) ja b).

88) Vaihtoehto a) Osa työryhmästä piti näitä seikkoja koskevaa sääntelyä olennaisena muun muassa toiminnantarkastuksen uskottavuuden vuoksi ja että jatkossakin näiden kysymysten osalta voidaan esimerkiksi viitata tilintarkastuslakiin.

kannatan
hyväksyn
ei kantaa
ongelmallinen
vastustan

89) Perustelut

- **tilintarkastajalla ja toiminnantarkastajalla on suuri ero**

90) Vaihtoehto b) Osa työryhmästä katsoi, ettei tällaisille säännöksille ole tarvetta.

kannatan
hyväksyn
ei kantaa
ongelmallinen
vastustan

91) Perustelut

- **toiminnantarkastuksella (jos sellainen tulee) tulee olla selkeät säännöt.**
- **Ongelmia tulee jos toiminnantarkastusta koskevissa säännöksissä viitataan tilintarkastuslakiin. Miten asiaan perehtymätön voi erottaa noudatettavat säädökset ei noudatettavista?**

92) Muu ehdotus ja sen perustelut

-

Vanhassa pienessä yhdistyksessä sääntömääräyksiä tilintarkastuksesta sovellettaisiin toiminnantarkastukseen

Myös siirtymäsäännöksissä otettaisiin huomioon, että toiminnantarkastus merkitsi nykyisen maallikkotilintarkastuskäytännön jatkumista.

93) Siirtymäsäännöksissä huolehdittaisiin siitä, ettei ennen uuden lain voimaantuloa sääntöihin otettuja määräyksiä tilintarkastuksesta tarvitse lainmuutoksen vuoksi muuttaa.

Sääntöjen määräyksiä tilintarkastajasta sovelletaan tarvittavassa laajuudessa toiminnantarkastajaan.

kannatan
hyväksyn
ei kantaa
ongelmallinen
vastustan

94) Perustelut

- säännöt on säännöt.
- Niissä tulisi olla selkeästi vallitseva tilanne.

95) Muu ehdotus ja sen perustelut

-

Vanhan yhdistyksen sääntöjen muuttaminen toiminnantarkastuksen osalta uuden lain mukaisiksi muun sääntömuutoksen yhteydessä

Työryhmässä on esitetty eri näkemyksiä siitä, onko yhdistyksille asetettava velvollisuus muuttaa sääntönsä toiminnantarkastuksen osalta uuden lain mukaisiksi:

a) Kun sääntöjä ylipäätään muutetaan.

Osa työryhmästä oli tällä kannalla muun muassa siksi, että jos yhdistysrekisteristä ilmenee sääntöjen tulleen muutetuiksi uuden lain voimaantulon jälkeen, on tästä voitava luotettavasti päätellä, että mahdolliset sääntöjen määräykset tilintarkastajasta tarkoittavat tilintarkastuslain mukaista tilintarkastajaa. Kantaa puoltaa myös pyrkimys saattaa vanhat sääntömääräykset edes vähitellen voimassa olevan mukaisiksi.

b) Vain, kun sääntöjä muutetaan tältä osin.

Osa työryhmästä puolsi tätä kantaa varsinkin siksi, että näin vältetään tilanteita, joissa yhdistys sääntöjä muuttaessaan ei huomaa muuttaa niitä kaikilta lain edellyttämiltä osilta, ja sääntömuutoksesta joudutaan pahimmassa tapauksessa päättämään uudestaan, kun sitä ei muuten saada rekisteröidyksi.

LAINSÄÄDÄNTÖEHDOTUS ON VAIHTOEHDON a) MUKAINEN.

Seuraavissa kahdessa kysymyksessä kysytään kantaanne yllä esiteltyihin vaihtoehtoihin a) ja b).

96) Yhdistyksille on asetettava velvollisuus muuttaa sääntönsä toiminnantarkastuksen osalta uuden lain mukaisiksi, a) Kun sääntöjä ylipäätään muutetaan.

kannatan
hyväksyn
ei kantaa
ongelmallinen
vastustan

97) Perustelut

- mikäli on pakko tehdä sääntömuutos niin pakollisuus on ongelma

98) Yhdistyksille on asetettava velvollisuus muuttaa sääntönsä toiminnantarkastuksen osalta uuden lain mukaisiksi, b) Vain, kun sääntöjä muutetaan tältä osin.

kannatan
hyväksyn
ei kantaa
ongelmallinen
vastustan

99) Perustelut

-

100) Muu ehdotus ja sen perustelut

-

Toimeenpaneva johtaja

Sallitaan toimeenpanevan johtajan ottaminen, jos säännöissä niin määrätään

Työryhmän mielipiteet jakautuivat sen suhteen onko yhdistyslaissa mielekästä säätää osakeyhtiön tai osuuskunnan toimitusjohtajaa muistuttavasta toimeenpanevesta elimestä. Koska nimitykseen "toimitusjohtaja" liittyy kaupallinen leima, joka on vaikeasti yhteen sovitettavissa yhdistystoiminnan aatteellisen perustan kanssa, työryhmä päätyi käyttämään tällaisesta mahdollisesta yhdistysorganista neutraalimpaa nimitystä "toimeenpaneva johtaja".

a) Osa työryhmän jäsenistä katsoi, että toimeenpanevaa johtajaa koskeva sääntely voisi parantaa erilaisten yhdistysten mahdollisuuksia valita itselleen parhaiten sopiva hallintomalli.

Tämä edellyttää, että kyse olisi säännöissä määrättävästä ja täysin vapaaehtoisesta toimielimestä. Lain muutoksella ei kajottaisi nykyään käytössä oleviin hallintomalleihin taikka nykyisten toiminnanjohtajien ja toimitusjohtajien työsuhteisiin. Myös nykyisiä hallintomalleja, kuten työsopimussuhteessa olevaa toiminnanjohtajaa, voitaisiin käyttää jatkossakin.

Toimeenpanevan johtajan tehtävät määriteltäisiin siten, että hän huolehtisi yhdistyksen päivittäisestä hallinnosta, yleisvastuun yhdistyksen hallinnon hoitamisesta (ja muun muassa toimitusjohtajan valvonnasta) jäädessä hallitukselle. Yhdistyksen säännöissä voitaisiin täsmentää toimivallan jakoa tai poiketa siitä. Hallituksen jäsenten asema ja vastuu voisi muutoksen johdosta selkiytyä, mikä voisi lisätä halukkuutta ryhtyä yhdistyksen hallituksen jäseneksi. Hallintomalli voisi soveltua muun muassa suurille, taloudelliselta merkitykseltään mittavaa toimintaa harjoittaville liitoille samoin kuin yhdistyksille, jotka harjoittavat laitostyyppistä aatteellista toimintaa.

b) Osa työryhmästä jäsenistä katsoi, että tällainen hallintomalli ei sovi yhdistystoimintaan.

Yhdistysten tarkoitus ei ole taloudellinen; yhdistyksen aatteellisen luonteen perustana on jäsenten, ei palkatun johdon määräysvalta. Nykyjärjestelmässä ei ylipäättään ole nähty ongelmia, eikä niitä pitäisi aiheuttaa luomalla tämänkaltaista järjestelmää, jolle ei ole tarvetta. Muutosta vastustavien mielestä sääntely myös kuormittaisi ja monimutkaistaisi lakia tarpeettomasti. Huomiota on lisäksi kiinnitetty mm. siihen, että toimeenpanevan johtajan työoikeudellinen asema olisi heikompi kuin nykyisten toiminnanjohtajien tai toimitusjohtajien. Myös seurantaryhmä ja kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunta ovat voittopuolisesti edustaneet tätä kantaa.

LAINSÄÄDÄNTÖEHDOTUS ON VAIHTOEHDON a) MUKAINEN.

Seuraavissa kahdessa kysymyksessä kysytään kantaanne yllä esitelyihin vaihtoehtoihin a) ja b).

101) Vaihtoehto a) Toimeenpanevaa johtajaa koskeva sääntely voisi parantaa erilaisten yhdistysten mahdollisuuksia valita itselleen parhaiten sopiva hallintomalli.

kannatan
hyväksyn
ei kantaa
ongelmallinen
vastustan

102) Perustelut

- mahdollista valita kullekin yhdistykselle paras hallintomalli
- mahdollista muttei pakollista
- lakiehdotuksen 35 a §:ään tulee lisätä, että päätösvalta voidaan antaa myös valtuutetuille. (21 §:n mukaisesti)

103) Vaihtoehto b) Tällainen hallintomalli ei sovi yhdistystoimintaan.

kannatan
hyväksyn
ei kantaa
ongelmallinen
vastustan

104) Perustelut

- mahdollista valita kullekin yhdistykselle paras hallintomalli
- mahdollista muttei pakollista

105) Muu ehdotus ja sen perustelut

-

Toimeenpanevan johtajan työoikeudellinen asema

Toimeenpanevan johtajan työoikeudellisesta asemasta, hallituksen ja toimeenpanevan johtajan välisestä työnjaosta sekä toimeenpanevan johtajan vahingonkorvausvastuusta on julkaistu muistio oikeusministeriön verkkosivuilla. (<http://www.om.fi/Etusivu/Vireilla/Saadoshankkeet/Yhtiooikeus/1172045285650>)

106) Toimeenpaneva johtaja ei olisi työsuhteessa yhdistykseen.

Toisin kuin nykyiset yhdistysten toiminnan- ja toimitusjohtajat, jotka pääsääntöisesti ovat työsuhteessa, toimeenpaneva johtaja voitaisiin esimerkiksi erottaa välittömin vaikutuksin työlainsäädännön mukaisista työsuhteen irtisanomista ja purkamista koskevista säännöksistä riippumatta. Tässä voidaan nähdä yhtäältä etuja - muutos voisi jossain määrin edesauttaa jäsenten määräysvallan toteutumista, koska toimeenpanevesta johtajasta voitaisiin päästä joustavasti eroon - ja toisaalta haittoja - toimeenpanevalle johtajalle ei olisi työsuhteturvaa, vaan suoja olisi järjestettävä erillisin sopimuksin. Kyse olisi kuitenkin täysin vapaaehtoisesta hallintomallista, jota ei olisi pakko ottaa käyttöön. Muutoksella ei myöskään millään tavoin kajottaisi nykyisten työsuhteisten toiminnan- ja toimitusjohtajien tms. asemaan.

kannatan
hyväksyn
ei kantaa
ongelmallinen
vastustan

107) Perustelut

- on tärkeää, ettei nykyisten toiminnanjohtajien asema muutu
- uusien päätösten ja henkilövalintojen mahdollisuus on positiivista

108) Muu ehdotus ja sen perustelut

-

Toimeenpanevan johtajan toimivalta ja vastuu

109) Toimeenpanevan johtajan toimivalta olisi suppeampi kuin esimerkiksi osakeyhtiön toimitusjohtajan toimivalta, koska yhdistyksen hallituksen toimivalta on suppeampi kuin esimerkiksi osakeyhtiössä.

Yhdistyksen hallituksella ei ole ns. yleistoimivaltaa. Päätösvalta merkittävässä asioissa kuuluu yhdistyksen tai valtuutettujen kokoukselle. Tähän toimeenpanevan johtajan käyttäminen ei vaikuttaisi. Vaikka hallintomallin esikuvana on osakeyhtiön tai osuuskunnan toimitusjohtaja, ei toimeenpanevan johtajan käyttäminen itsessään merkitsisi, että yhdistyksen toiminta esimerkiksi muuttuisi kaupallisemmaksi.

kannatan
hyväksyn
ei kantaa
ongelmallinen
vastustan

110) Perustelut

- hallituksen ja toimeenpanevan johtajan valta ja vastuu tasavertaisessa suhteessa.

111) Muu ehdotus ja sen perustelut

-

Hallitukselle kuuluvien päivittäiseen hallintoon liittyvien tehtävien hoitamisesta voidaan nykyisinkin yleensä määrätä säännöissä esimerkiksi siten, että ne delegoidaan toiminnanjohtajaksi, toimitusjohtajaksi tms. kutsutulle toimihenkilölle. Täysi määräistä vastuuta päivittäisen toiminnan johtamisessa aiheutetusta vahingosta ei kuitenkaan voida siirtää pätevästi työsuhteiselle toiminnanjohtajalle, jonka rajoitettu vastuu suhteessa

yhdistykseen ja sivullisiin määräytyy työntekijään sovellettavien säännösten mukaan. Jos yhdistyslaissa säädettäisiin toimeenpanevasta johtajasta, toimeenpaneva johtaja voisi olla myös vastuussa päivittäisen toiminnan johtamisessa aiheutetusta vahingosta tavalla, joka rajoittaisi hallituksen jäsenten vastuuta. Vastuun periaatteet vastaisivat hallituksen jäsenen vastuuta hallitukselle jäävistä tehtävistä.

Työryhmän mielipiteet vastuukysymyksen merkityksen osalta ovat jakautuneet.

a) Toimeenpanevan johtajan hallintomallin käyttömahdollisuus selkiyttäisi vastuukysymyksiä ja on siksi kannatettava lisäsäännös lakiin.

Osa työryhmän jäsenistä katsoo, että lakisääteisen toimeenpanevan johtajan käyttömahdollisuus antaisi yhdistyksille tilaisuuden halutessaan käyttää hallintomallia, jossa yhtäältä hallituksen ja päivittäistä hallintoa hoitavan tahon välinen toimivallan jako ja toisaalta näiden välinen vastuunjako olisivat keskenään tasapainossa. Tämä selkiyttäisi tilannetta erityisesti vastuukysymysten osalta ja saattaisi myös jossain määrin lisätä kiinnostusta ryhtyä jäseneksi yhdistyksen hallitukseen, vaikkakaan viimeksi mainittua vaikutusta ei ole syytä ylikorostaa.

b) Vastuukysymys ei riitä perusteeksi ottaa lakiin säännöksiä toimeenpanevasta johtajasta.

Osa työryhmän jäsenistä katsoo, että edellä kuvatuilla vastuuperusteita koskevilla oikeudellisilla eroilla ei ole käytännön merkitystä ja että koko vastuukysymysten merkitys yhdistystoiminnassa on käytännössä vähäinen. Sen vuoksi vastuukysymys ei heidän mukaansa riitä perusteeksi ottaa lakiin säännöksiä toimeenpanevasta johtajasta.

LAINSÄÄDÄNTÖEHDOTUS ON VAIHTOEHDON a) MUKAINEN.

Seuraavissa kahdessa kysymyksessä kysytään kantaanne yllä esitellyihin vaihtoehtoihin a) ja b).

112) Vaihtoehto a) Toimeenpanevan johtajan hallintomallin käyttömahdollisuus selkiyttäisi vastuukysymyksiä, ja on siksi kannatettava lisäsäännös lakiin.

kannatan
hyväksyn
ei kantaa
ongelmallinen
vastustan

113) Perustelut

- vaihtoehtoisena selkiinnyttää
- mahdollisuus: saa valtaa ja samalla saa myös vastuuta

114) Vaihtoehto b) Vastuukysymys ei riitä perusteeksi ottaa lakiin säännöksiä toimeenpanevasta johtajasta.

kannatan
hyväksyn
ei kantaa
ongelmallinen
vastustan

115) Perustelut

- rajoitetaan mahdollisuutta kehittyä jos määräystä ei ole
- mahdollisuutena hyvä, ei kuitenkaan voida säätää pakolliseksi

116) Muu ehdotus ja sen perustelut

-

Kommentit pykäläehdotuksista

Oikeusministeriön mietintö yhdistyslain tarkistamisesta (OMT 2008:3, <http://www.om.fi/Etusivu/Vireilla/Saadoshankkeet/Yhtiooikeus/1172045285650>). (Ohje: klikkaamalla linkkiä hiiren oikealla painikkeella voitte vastaamisen helpottamiseksi avata mietinnön erilliseen ikkunaan.)

Yhdistyslaki

117) Yhdistyslain 8 § Säännöt

118) Yhdistyslain 17 § Jäsenten päätösvalta

- 119) Yhdistyslain 19 § Liittoäänestys
- 120) Yhdistyslain 22 § Muun päätöksenteon järjestäminen
- 121) Yhdistyslain 23 § Yhdistyksen kokouksessa päätettävät asiat
- 122) Yhdistyslain 24 § Kokouskutsu
- 123) Yhdistyslain 26 § Esteellisyys yhdistyksen kokouksessa
- 124) Yhdistyslain 27 § Päätöksentekojärjestys
- 125) Yhdistyslain 28 § Vaalit
- 126) Yhdistyslain 29 § Vaalien toimittaminen
- 127) Yhdistyslain 30 § Äänestys- ja vaalijärjestys
- 128) Yhdistyslain 31 § Pöytäkirjan laatiminen
- 129) Yhdistyslain 32 § Päätöksen moitteenvarauisuus
- 130) Yhdistyslain 33 § Päätöksen mitättömyys
- 131) Yhdistyslain 35 § Hallitus
- 132) Yhdistyslain 35 a § Toimeenpaneva johtaja
- 133) Yhdistyslain 37 § Esteellisyys
- 134) Yhdistyslain 38 § Tilintarkastus
- 135) Yhdistyslain 38 a § Toiminnantarkastus
- 136) Yhdistyslain 39 § Vahingonkorvausvelvollisuus
- 137) Yhdistyslain 48 § Perusilmoitus
- 138) Yhdistyslain 52 § Muutosilmoitus
- 139) Yhdistyslain siirtymäsäännökset
- 140) Tilintarkastuslain 57 § Siirtymäsäännökset
- 141) Muita yhdistyslain pykälisiin liittyviä ehdotuksia, havaintoja ja kommentteja

Yleistä

142) Kommentit ja palaute kyselystä

Esimerkiksi koitteko tämänkaltaisen kyselyn olevan hyvä tapa osallistua lainvalmisteluun? Mikä oli toimivaa, mikä huonoa?

- **kyselyn lopussa kommentit pykälä ehdotuksista tarpeettomia tässä vaiheessa. Toistaiseksi vaikea ottaa kantaa, jos peruslinjaus merkittävässä asioissa ei ole vielä tiedossa. Näihin voisi ottaa kantaa myöhemmin kun peruslinjaukset on selvillä.**
- **formaatti sinänsä toimiva**
- **joiltain osin kysymykset käänteisiä, siksi vaikea vastata**
- **joiltain osin kysymykset selkeästi johdattelevia**

143) Muu palaute

- kommenttimme painottuvat taloushallintoa ja tilintarkastusta koskeviin asioihin